

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Кафедра філософії і педагогіки

ЗАТВЕРДЖУЮ
завідувач кафедри

О.Ю.Нестерова

«30 » 08 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Духовна культура етнічних громад Придніпров'я»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	033 Філософія, 034 Культурологія
Освітній рівень.....	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Філософія
Статус	Вибіркова
Загальний обсяг	4 кредити ЄКТС (120 годин)
Форма підсумкового контролю	Залік
Мова викладання	українська
.....	

Викладачі: Захарчук О.Ф.

Робоча програма навчальної дисципліни «Духовна культура етнічних громад Придніпров'я» для бакалаврів спеціальності 033 «Філософія» та 034 «Культурологія» / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. філос. і пед. – Д. : НТУ «ДП», 2024. – 13 с.

Розробник – Захарчук О.Ф.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджена рішенням методичної комісії спеціальності 033 «Філософія» (протокол №1 від 30.08.2024)

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	4
4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ .	5
5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
5.1 Шкали	6
5.2 Засоби та процедури.....	6
5.3 Критерії.....	8
6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	11
7 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА.....	11

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі Національного технічного університету «Дніпровська політехніка» всіх спеціальностей здійснено розподіл дисциплінарних результатів навчання (ДРН) за організаційними формами освітнього процесу.

Мета дисципліни – ознайомлення студентів з історією та сучасним станом розвитку духовної культури етнічних громад Придніпров'я як складового елементу багатонаціональної української культури. Формування свідомого та шанобливого відношення у студентів до власної етнічної спадщини та спадщини інших етносів, які існують поряд.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
шифр ДРН	зміст
ДРН1	розуміти особливості формування етнічної території, принципи етнографічного районування населення та особливості етнографічних груп;
ДРН2	вміти оцінити вплив духовних цінностей етнічних громад на їх власне життя та життя суспільства у цілому
ДРН3	аналізувати основні складові духовної культури етнічних громад, знати їх сутнісні риси
ДРН4	розуміти зв'язок духовної культури етнічних громад з загальнокультурними надбаннями людства
ДРН5	здатність застосовувати загально гуманітарні знання в межах засвоєння предметної області даної дисципліни

3 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Обсяг, години	Розподіл за формами навчання, години					
		денна		вечірня		заочна	
		аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	60	14	46	60			
практичні	60	14	46	60			
лабораторні	-	-	-	-			
семінари	-	-	-	-		-	-
РАЗОМ	120	28	92	120			

4 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
	ЛЕКЦІЇ	60
ДРН1 ДРН2 ДРН4	<p>1 Специфіка, предмет і завдання навчальної дисципліни «Духовна культура етнічних громад Придніпров'я»</p> <p>Місце та зв'язок курсу з іншими гуманітарними дисциплінами</p> <p>Філософський та культурологічний зміст дисципліни</p> <p>Предмет, мета, завдання навчальної дисципліни</p>	12
ДРН1 ДРН2	<p>2 Концепції етногенезу</p> <p>Поняття “етногенезу”, “етносу”, “нації”. Атрибутні ознаки етносу.</p> <p>Механізм творення етносу. Структуруючі елементи етносу.</p> <p>Духовна складова етнічної та національної культури</p> <p>Взаємозв'язок духовності та релігії</p>	12
ДРН1 ДРН2	<p>3 Історія та особливості духовної культури найбільших етнічних громад Придніпров'я</p> <p>Сучасні етнічні громади Придніпров'я</p> <p>історія та особливості духовної культури руської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури білоруської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури єврейської громади</p>	12
ДРН1 ДРН3	<p>4 Історія та особливості духовної культури найбільших етнічних громад Придніпров'я (продовження)</p> <p>історія та особливості духовної культури армянської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури азербайджанської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури молдавської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури циганської громади</p>	12
ДРН1 ДРН3 ДРН4	<p>5 Історія та особливості духовної культури найбільших етнічних громад Придніпров'я (закінчення)</p> <p>історія та особливості духовної культури татарської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури німецької громади</p> <p>історія та особливості духовної культури грузинської громади</p> <p>історія та особливості духовної культури болгарської громади</p>	12
	ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	60

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг складових, години
ДРН1 ДРН2	1 Національний та регіональний менталітет та його вплив на життя суспільства	12
ДРН1 ДРН5	2 Родина та родинні цінності як базова складова культури етносу	12
ДРН1 ДРН4	3 Культурні звичаї та обряди в житті людини і суспільства	12
ДРН1 ДРН5	4 Етнічна складова політичного життя українського суспільства, особливості політичного життя етнічних громад Придніпров'я.	12
ДРН3	5 Демографічна ситуація в Україні та Придніпровському регіоні в контексті етнічної проблематики.	12
РАЗОМ		120

5 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат навчання студента за дисципліною.

5.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок мобільних студентів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховується, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

5.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності студента за вимогами НРК до 7-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого результату поточних контролів; виконання ККР під час екзамену за бажанням студента
практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять		
		виконання завдань під час самостійної роботи		

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час екзамену має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

5.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерія використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

Загальні критерії досягнення результатів навчання для 7-го кваліфікаційного рівня за НРК

Інтегральна компетентність – здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у певній галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні знання, набуті у процесі навчання та професійної діяльності, включаючи певні знання сучасних	- Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<p>досягнень;</p> <ul style="list-style-type: none"> ◆ критичне осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності 	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ розв'язання складних непередбачуваних задач і проблем у спеціалізованих сферах професійної діяльності та/або навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації (даних), вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів 	<ul style="list-style-type: none"> - Відповідь характеризує уміння: <ul style="list-style-type: none"> - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання 	95-100
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності з не грубими помилками	90-94
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	- Відповідь характеризує уміння застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	- Рівень умінь незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, 	<ul style="list-style-type: none"> - Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова: - правильна; - - чиста; 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<p>проблем, рішень та власного досвіду в галузі професійної діяльності;</p> <p>♦ здатність ефективно формувати комунікаційну стратегію</p>	<ul style="list-style-type: none"> - - ясна; - - точна; - - логічна; - - виразна; - - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	
	<p>- Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>- Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)</p>	80-84
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)</p>	74-79
	<p>Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)</p>	70-73
	<p>Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)</p>	65-69
	<p>Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)</p> <p>Рівень комунікації незадовільний</p>	60-64 <60
<i>Автономність та відповідальність</i>		
<p>♦ управління комплексними діями або проектами, відповідальність за</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Відмінне володіння компетенціями автономності та відповідальності: - 1) управління комплексними проектами, що передбачає: 	95-100

Дескриптори НРК	Вимоги до знань, умінь, комунікації, автономності та відповідальності	Показник оцінки
<p>прийняття рішень у непередбачуваних умовах;</p> <ul style="list-style-type: none"> ♦ відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб ♦ здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності 	<ul style="list-style-type: none"> - - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - - здатність до роботи в команді; - - контроль власних дій; - 2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає: <ul style="list-style-type: none"> - - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - - самостійність під час виконання поставлених завдань; - - ініціативу в обговоренні проблем; - - відповідальність за взаємовідносини; - 3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - використання професійно-орієнтованих навичок; - - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - - володіння всіма видами навчальної діяльності; - 4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: <ul style="list-style-type: none"> - - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - - самостійність оцінних суджень; - - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - - самостійний пошук та аналіз джерел інформації 	
	Упевнене володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями автономності та відповідальності (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень автономності та відповідальності фрагментарний	60-64
	Рівень автономності та відповідальності незадовільний	<60

6 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання: мультимедійна установка

Основна

1. Гаврілова, Л. Г. Мультимедійні навчальні засоби в підготовці майбутніх культурологів [Текст] : навч.-метод. посіб. для студентів вищ. пед. навч. закл. / Л. Гаврілова, Н. Воронова ; ДВНЗ "Донбас. держ. пед. ун-т", Каф. культурології, естетики та історії, Каф. теорії і практики початк. освіти. - Слов'янськ : Вид-во Б. І. Моторіна, 2018. - 103 с.
2. Кравець М.С. Культурологія: розвиток культури в інформаційному вимірі: підручник для студентів вищих навчальних закладів I – IV рівнів акредитації, природничих та технічних спеціальностей. Дисципліна за вибором. – Львів: Новий Світ2000, 2019. – 260 с
5. Шабанова Ю. О. Філософія культури : підручник / Ю. О. Шабанова. – Дніпро : ЛПА, 2019. – 240 с.

Додаткова

1. Конверський А. Культурологія. Базовий підручник для студентів вищих навчальних закладів. Київ. Наукова думка. 2018. 864 с.
2. Культурологія [Текст] : навч. посіб. / [К. І. Левчук та ін.] ; Вінниц. нац. аграр. ун-т. - Вінниця : ВНАУ, 2019. - 381 с.
3. Музадьов О.О. Культурологія. Навчальний посібник. Львів. 2018. 185 с.
4. Павлова О.Ю. Історія української культури. 2-ге видання. Київ. Кондор, 2017. - 340 с.
5. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів [Текст] : колект. монографія / [С. Волков та ін.] ; за заг. ред. проф. Ю. С. Сабадаш ; [ред.-уклад.: проф. Ю. С. Сабадаш, проф. І. В. Петрова] ; Маріупол. держ. ун-т. - Київ : Ліра-К, 2019. - 307 с.
6. Шейко В.М., Білоцерківський В.Я. Історія української культури. Київ. Знання, 2016. - 271 с.

Навчальне видання

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Духовна культура етнічних громад Придніпров'я» для бакалаврів
спеціальності 033 «Філософія» та 034 «Культурологія»
Розробник: Захарчук Олексій Феліксович

В авторській редакції

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19